

PAIKALLISIA MAKUJA JA KULTTUURIMAISEMIA SAARISTOSTA KESKI-SUOMEEN

Tällä reitillä kohtaat eteläsuomalaisten aitojen kulttuurimaisemien kirjon, muun muassa ruukkikylän, majakkasaaren, puutalokaupunginosia, arvostettua arkkitehtuuria sekä talonpoikaismiljöitä. Ehdotetuista ruokapaikoista löytyy paikallisia makuja ja majoituskohteissa viehättää yksilöllisyys. Reitti soveltuu parhaiten autolla kuljettavaksi esimerkiksi Helsingin suunnasta tai Tukholmasta laivalla Turkuun saapuville matkailijoille. Reittikuvaus päättyy Keski-Suomeen Laukaalle, josta on hyvät yhteydet jatkaa matkaa minne päin Suomea tahansa. Matkaan kannattaa varata ainakin viikko. Mikäli aikaa on enemmän käytössä, tarjoavat esimerkiksi Turku ja Tampere suurempina kaupunkeina paljon koettavaa.

1. päivä: Mathildedalin ruukkikylä ja Teijon kansallispuisto

Mathildedalin ruukkikylä Teijon kansallispuiston kupeessa on kulttuurihistoriallisesti arvokas 1800-luvun ruukkimiljö. Ruukki erikoistui vuodesta 1852 raudan tuotantoon. Myöhemmin siellä on valmistettu mm. maatalouskoneita, työkaluja ja koottu jopa autoja. Paikalla ovat aikanaan sadat ihmiset tehneet työtä. Tänä päivänä kokonaisuus toimii ympärivuotisena matkailukohteena ja se kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin ympäristöihin.

Tutustu Mathildedalin ruukkikylään punamultataloineen, kartanomiljöineen ja vanhoine tehdasrakennuksineen upean luonnon ja meren äärellä. Voit vaeltaa artesaanikylän läpi ja vieraila lähituottajien luona: käsintehtyä suklaata, kyläleipuri, joka kertoo leivän valmistuksesta, kyläpanimo ja pienkehräämö. Tuottajilta on mahdollisuus ostaa tuotteita mukaan.

Voit myös retkeillä Teijon Kansallispuistossa, joka sijaitsee Mathildedalin, Teijon sekä Kirjakkalan ruukkikyläiden kupeessa. Puistossa voi patikoida, pyöräillä, meloa ja kalastaa – liikkuja voi löytää myös marja- ja sieniaarteita. Sahajärven sijaitsevalle Kalasuntin saarelle pääsee köysilossilla. Ota mukaan vaikkapa Teijon Jazzkahvila Mazzuunin eväsreppu.

Majoittuminen Hotel Mathildedalissa. Viereisestä ravintola Ruukin Krouvista löytyy myös lähiruokavaihtoehtoja. Idyllisessä pienessä hotellissa on vain kahdeksan huonetta, joiden sisustus mukailee ruukkikylän menneen ajan henkeä tämän päivän mukavuuksin.

Kuva: Mathildedal

Kuva: Teijon kansallispuisto

2. päivä: Viikinkien ja majakkamestarien jalanjäljillä

Aamiaisen jälkeen lähtö Kemiönsaaren Kasnäsiin, josta autolautta Aurora vie Rosalan saarelle. Rosalan saarella sijaitseva Viikinkikeskus on museo- ja vierailukeskus, jonka pääasiallinen tarkoitus on esitellä saariston ja Suomen rauta-aikaista historiaa. Keskuksesta on mm. rekonstruoituja viikinkitaloja, uhrialttari, yrttitarha, kanala ja jatulin- eli jättiläisentarha, spiraalinmuotoinen kivien muodostama labyrintti. Päivällä ehdit tehdä Rosalasta risteilyn Bengtskärin saarelle, jossa sijaitsee Pohjoismaiden korkein majakka. Illallinen ja majoittuminen Viikinkikylässä viikinkien tapaan päällikön hallissa Rodeborgissa. Perhehuoneet Freke ja Gere on nimetty Odinin susien mukaan, ja niissä on kummassakin kaksi kerrossänkyä. Päällikön huone Björnissä, johon mahtuu kaksi henkilöä, saat nukkua sängyssä, joka on replika viikinkiaikaisesta hautalöydöstä!

Kuva: Viikinkikeskus

Kuva: Bengtskärin majakka

3. päivä: Naantalin vanha kaupunki sekä saaristohotelli Vaihela

Aamiaisen jälkeen matka jatkuu Rosalasta yhteysaluksella takaisin Kasnäsiin. Voit poiketa Taalintehtaan ruukkikylässä ja jatkaa edelleen Salon kautta Naantaliin. Naantalin vanha kaupunki on puutaloalue, joka on nähtävyys jo itsessään. Kaduilla voi aistia menneiden aikojen idyllistä tunnelmaa ja poiketa pienissä putiikeissa, ravintoloissa ja kahviloissa.

Naantaliin tutustumisen jälkeen matka jatkuu kahden lossin yli Naantalin saarten rauhaan Velkualle, majoittuminen Saaristohotelli Vaihelassa. Se on ainutlaatuinen saaristomiljöö, jollaista ei löydy muualta. Korkeatasoinen hotelli, tunnelmallinen ravintola ja upeat saaristomaisemat takaavat ikimuistoisen loman. Vaihelan ravintola tarjoaa laadukkaita keittiön antimia. Viinikellarissa on mahdollisuus kokea keskiaikainen tunnelmaelämys holvikaarien alla.

Kuva: Naantali ja Höyrylaiva Ukko-Pekka

Kuva: Saarihotelli Vaihela

4. päivä: Kustavin saarimaisemia

Saaristohotelli Vaihelasta voi palata Naantalın keskusta ja jatkaa matkaa Kustaviin. Joinakin kesäviikonpäivinä merellisempänä vaihtoehtona on siirtyä Velkuan Teersalosta yhteysaluksella Taivassalon Hakkenpään ja sieltä Kustaviin.

Lootholma on uudistettu matkailukeskus Kustavissa meren rannalla. 60 metrin Kuunari Helena on Lootholman perinteinen maamerkki. Lootholman ravintolan keittiössä valmistuvat laadukkaista, paikallisista raaka-aineista ruoka-annokset: lähivesiltä pyydettyä kalaa, paikallisten viljelysten vihanneksia ja tuoreita yrttejä. Kastikkeet ja leivonnaiset tehdään alusta asti itse. Ravintolan viinilista on kattava ja ravintolasta saa myös monia kesäjuomia.

Lootholman saaristolaiskylässä voi majoittua uusissa loma-asunnoissa tai ainutlaatuisissa jurtissa lähellä rantaviivaa. Huvilat myötäilevät kauniisti luontoa - värit toistavat maaston, kallioiden, mäntyjen ja sammalten maailmaa. Ruohokatto sulauttaa talot maastoon. Ekologisuus toteutuu talon hengittävässä rakenteessa, jossa ei ole käytetty muoveja. Jurtat ovat kalustettuja telttoja, jotka on tehty käsityönä kotimaisesta koivusta ja telttakankaasta. Jurttamajoituksessa yhdistyvät telttakokemus, raikas meri-ilma ja mukava sänky. Lootholmasta voi pistäytyä Kustavin keskustassa tai läheisellä Vartsalan saarella, josta yhteysalus liikennöi Ahvenanmaan itäisimpään kuntaan Brändöseen. Vartsalan Vanha Koulu on oiva kahvitte- ja ostoskohde.

Kuva: Lootholma

Kuva: Vartsalan Vanha Koulu

5. päivä: Luonnonantimia Jämsässä

Aamiaisen jälkeen matka jatkuu esimerkiksi reittiä Kustavi – Uusikaupunki – Eura – Sastamala – Tampere järvien ja metsien Keski-Suomeen. Jämsä on Päijänteen rannalla sijaitseva pikkukaupunki Keski-Suomessa, ja maakunnan ainoa keskiaikainen pitäjä. Paikkakunnalla sijaitsee myös hiihto- ja tapahtumakeskus Himos. Rakenteilla on maailman ainoa saunakylä, jonka tarkoituksena on tutustuttaa uudet sukupolvet savusaunakulttuuriin elämyksien ja kokemuksien avulla.

Oletko koskaan pussannut hirveä? Hirvikartano sijaitsee Himosvuoren takamailla, Hirvivuoren juurella. Hirvikartanon eläintarhassa asustaa tällä hetkellä kaksi hirveä, hirtineiti Jenni ja uros Sauli. Tavattavissa on vasatilanteen mukaan välillä myös täpläkauriita ja poroja. Ravintola tarjoaa vieraille ammattitaidolla tehtyä, konstailematonta maalaisgourmet-ruokaa. Tilan puhtaista lähimetsistä poimitut sienet ja läheisen suon lakat ja karpalot ryydittävät muhkeita makuelämyksiä, ja riistan ja Päijänteen antimien tuokset kutsuvat nälkäistä matkailijaa ruokapöytään.

Patapirtillä, Uusi-Yijälän luomutilalla voit maistella luomumarjoja, ruokailla, majoittua ja käydä viinimyyvälässä. Ravintola panostaa laatuun, hyviin kotimaisiin raaka-aineisiin ja lähiruokaan. Osan

raaka-aineista tila tuottaa itse luomuna. Ruuanvalmistuksessa käytetään sesongin raaka-aineita. Uutuutena on eettinen hyönteisruoka - mehiläiskuhnurin toukat. Uusi-Yijälän Viinimyymästä voi ostaa mukaan tilan omia viinejä, ja siellä myydään myös lähialueen yrittäjien herkkuja ja käsitöitä. Yöpyminen ihastuttavassa Villa Hiidenmäessä, jossa luonto tulee lähelle sekä ulkona että sisällä.

Kuva: Hirvikartano

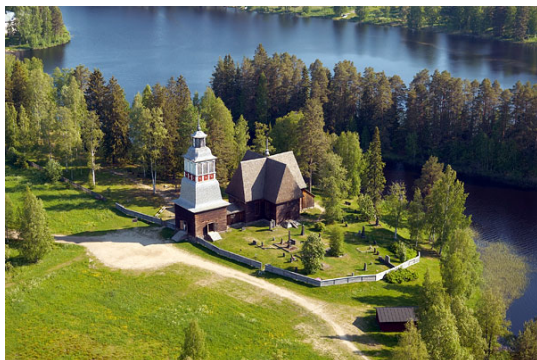
Kuva: Villa Hiidenmäki

6. päivä: Jyväskylän seutu

Aamiaisen jälkeen lähtö Jämsästä kohti Keski-Suomen maakunnan pääkaupunkia, Jyväskylää. Voit poiketa UNESCON maailmanperintökohteeseen Petäjaveden vanhalle kirkolle. Kansainvälisesti tunnetuimpia nähtävyyksiä ovat arkkitehti Alvar Aallon elämäntyötä esittelevä museo sekä useat hänen suunnittelemansa rakennukset Jyväskylän seudulla.

Toivolan Vanha Piha on kaupungin kaunein ostospaikka. 1800-luvun lopun käsityöläispiha Jyväskylän keskustassa on herännyt uuteen loistoonsa tunnelmallisen kahvilan, käsityöläispuotien, museotoiminnan ja yrittäjien myötä. Toivolan Vanhan Pihan käsityöputiikit ja -pajat, Kahvila Muisto sekä Keski-Suomen museon Museokauppa Sparvin ja Käsityöläismuseo palvelevat asiakkaita ympäri vuoden. Toivolan Vanhalle Pihalle ja sen kaikkiin kohteisiin on vapaa pääsy pihan aukioloaikoina ja Toivolan Vanhan Pihan omien tapahtumien yhteydessä.

Illallinen Harmooni-ravintolassa. Jugendtyylillään hurmaava Harmooni on suojelukohde Jyväskylän keskustassa, historiallisessa vanhassa harmoonitehtaassa. Ravintolan makumaailma saa inspiraationsa neljästä vuodenaikasta ja pohjautuu kausittain vaihtuviin, lähituottajien parhaisiin raaka-aineisiin, järvien kaloihin ja metsän riistaan kauden mukaan. Yöpyminen Harmooni-huoneistossa, talon toisessa kerroksessa, aivan kaupungin sydämessä.

Kuva: Petäjaveden vanha kirkko

Kuva: Kahvila Muisto

7. päivä: Perttulan Tila ja Varjola Laukaassa

Perttulan tila on rennon rustiikkinen vanha maatila vartin matkan päässä Jyväskylästä. Tila on yli 200 vuotta vanha ja aikoinaan talon yhteydessä on ollut kestikievari. Tilan tupaa on käytetty myös kärjäsalina. Nykypäivänä tila lämpenee biokaasulla ja on siirtymässä luomuun metsän ja puutarhan osalta. Tilalla on myös tryffeliviljelmä. Lomasesonkeina tila on auki kaikille vierailijoille. Kesällä pääsee nauttimaan keittiön omista herkuista maalaiskahvilassa. Puodin puolelta löytyy myös pien- ja lähituottajien herkkuja.

Matka jatkuu vajaan puolen tunnin päässä sijaitsevalle Varjolan tilalle, joka sijaitsee Laukaassa maaseudun koskimiljöössä. Navettaravintola tunnetaan maukkaista ruuistaan ja vaihtoehtoja ruokailuun onkin useita runsaista buffeepöydästä à la carteen ja pikkusuolaisiin. Kannattaa kokeilla myös Varjolan elämysaktiviteetteja, joita löytyy aina koskenlaskusta erilaisiin safareihin. Majoittua voi koskimaisemassa huviloissa tai mökeissä.

Kuva: Perttulan tila

Kuva: Varjola

Reittiehdotus on tuotettu osana [Jyväskylän ammattikorkeakoulun](#) sekä [Turun ammattikorkeakoulun](#) Suomalaisella elämäntavalla maailmalle -matkailun kehittämishanketta.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

MAASEUTU 2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus